

til at sælge deres Bøndergods paa visse nærmere Betingelser, da Regjeringen betragter sig som disse Familiers naturlige Børge, og som saadan ansees beføiet til at udstede sige Bevillinger. Dette vil man derfor paa ingen Maade forhindre, selv om man ved at vedtage det stillede Forslag, som jeg antager, forhindrer at Loven udkommer. Man vil, siger jeg, der ved ikke forhindre, at jo Lehnbesidderne og Fideicommissbesidderne ad Bevillingsveien faa den samme Ret, som Loven tilstgter. Det vil ogsaa vare de ærede Herrer bekendt, at der er meddeelt flere saadanne Bevillinger, ikke alene til Arvefaste, men ogsaa til Selveiendom, s. Ex. paa Knuthenborg, og man vil saaledes ikke kunne forhindre det, man tilstgter at forhindre, men kun bevirke, at det skeer paa en anden Maade. Jeg betragter egentlig ikke denne Lov paa anden Maade, end at man derved vil ordne de nærværende Lehnbesidderes og Fideicommissbesidderes Forhold til Familierne. Man har søgt sig generet ved den Lehncontrol, som udøves igennem Justitsministeriet, og derfor har man søgt at frigjøre sig derfor ved denne Lov. Det er de nærværende Besidderes Forhold til Familierne, man vil ordne, saaledes stiller Sagen sig for mig. Jeg skulde derfor tilraade, at man ikke gif ind paa det stillede Forslag. Der er ingen Tvivl om, at, naar Vedkommende virkelig snisse at sælge, da skeer det jo næsten altid til Besidderne af Fæstegaardene, og hvis man vil indskrænke sig til kun at sælge, naar Gaarden bliver ledig, da er det en saa indskrænket Forretning, at man sjelden vil kunne bygge nogen Beregning derpaa. Det vil altsaa i Reglen altid blive Tilfældet, at Fæstegaarden vil blive solgt til Ihændehaverne af Gaarden. Derimod kunde det vel træffe sig, at, naar man siger, at Vedkommende under ingen Omstændigheder maa sælge til Andre end til Fæstebonden og hans Slægt, at man derved gjør Besidderne uwillige til at give en passende Betaling for den Gaard, hvoraf de ere i Besiddelse, uden at man paa den anden Side giver Fæstebonden større Sikkerhed imod en ubillig eller haardhjertet Lehnbesidder, der jo ogsaa ved Bortkastelse af Gaarden kan lægge dette sit Sindelag for Dagen. Man maa jo dog ogsaa bygge noget paa, at der er,

navnlig hos dem, som Eiendommen er nedrevet til, et vist velvilligt Sindelag med Hensyn til Bønderstanden tilstede, som vil gjøre sig gjældende, naar Fæstledighed indtræder. Jeg troer derfor, at, naar man virkelig vil gaae ind paa at fikke Brugerne af Bøndergods og fikke dem navnlig større Rettighed til at faae deres Gaarde tilkjøbs, da maatte dette skee ved mere almindelige Foranstaltninger, end der kan være Tale om her under denne Sag. Jeg maa kun tilføie, at der iøvrigt ogsaa er gjort en Forskiel i Lovforslagets § 5 med Hensyn til, naar Bøndergodset afhændes til Brugerne, deres Børn og Svigerbørn, idet nemlig i dette Tilfælde Tresserdedeel af Kjøbesummen kan blive staaende paa første Prioritet i den afhændede Eiendom.

C. S. Hansen: Jeg skulde dog troe, at en Justitsminister under nærværende Forhold skulde betænke sig noget paa at give udstrakte Bevillinger til Salg af Fæstegods, henhørende til et Fideicommis, isærdeleshed, hvis, som jeg forudsætter, dette Ændringsforslag med stor Majoritet skulde gaae igennem her i Forsamlingen. Jeg finder, ligesom de 2 foregaaende Talere, der have talt for Ændringsforslaget, det høist skadeligt for Bønderstanden, om denne Frihed skulde blive givet; jeg kan virkelig heller ikke indsee, hvorfor det skulde haste saameget hermed, da vi dog vistnok den næste Gang, naar vi komme sammen, efter de Udtalelser, som her have fundet Sted, og Forberedelserne fra den forrige Indenrigsminister, kunne vente, at der bliver forelagt os et Lovforslag til almindelig Afsløsning af alt Fæstevæsen. Jeg kan derfor ikke Andet, end efter Blikt og Samvittighed stemme for dette Ændringsforslag.

Wib: Jeg skal blot tillade mig at gjøre opmærksom paa, at, hvis man antager det stillede Ændringsforslag, og det altsaa kommer til at lyde saaledes, at Besidderen af Fideicommisset eller Stamhuse blot maa sælge Bøndergods til Brugerne, deres Børn og Svigerbørn, saa vil der fremkomme den ganske mærkelige Besynderlighed, at han ikke maa sælge den Gaard, hvorpaa Folkene ere uddøde, og som ikke have efterladt sig Børn eller Svigerbørn. (Tschering: Dette er et sjeldent